

Godsarkiver

**- en verden i og uden
for verden**

Erik Kann

Disposition 1

- Indledning - en verden i og uden for verden eller noget om hvad det vil sige at være fæstebonde?
- Hvordan finder du "din" fæstebonde, 1. del?
- Hvad er et godsarkiv, og hvor finder du godsarkiverne?
- Hvordan finder du "din" fæstebonde, 2. del?
- I gang med at arbejde med din fæstebonde du skal opbygge dit "GODS-SKELET"

Disposition 2

- Jordebøger
- Fæsteprotokoller
- I forbindelse med overtagelsen
- Godsarkivet iøvrigt
- Udviklingen

Indledning

En verden i og
uden for verden

Herfra min verden går

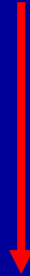
-

Her har jeg hjemme

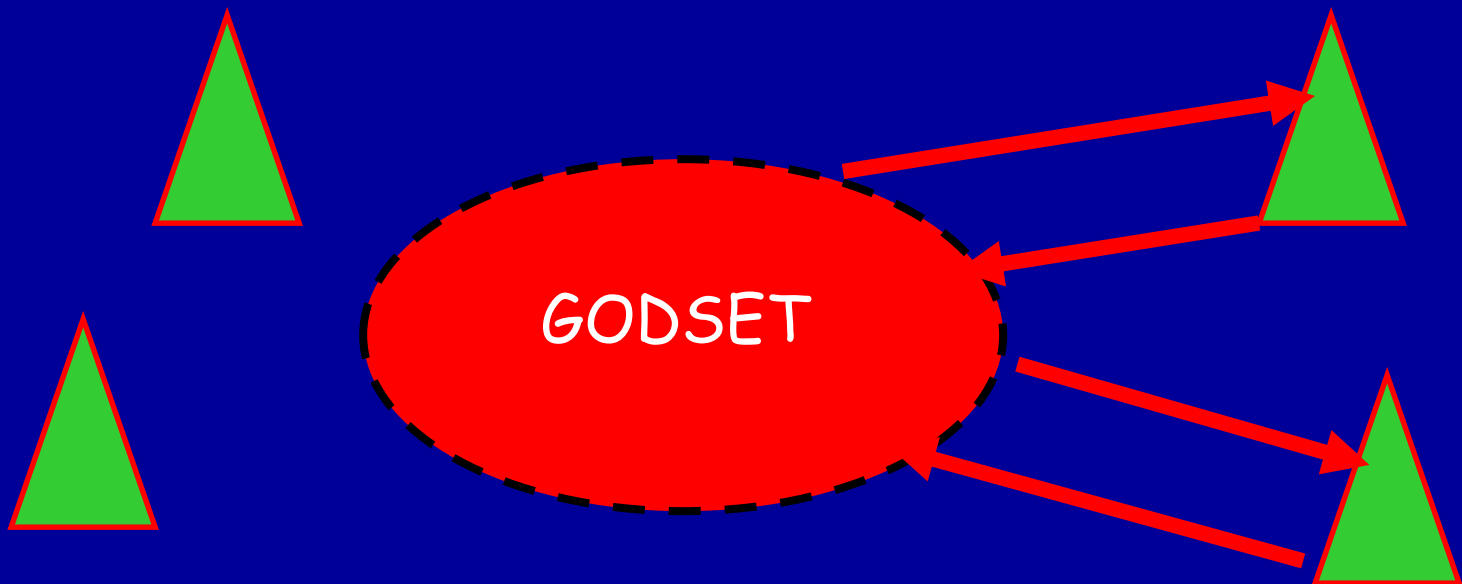

Om fæstebønder og
godsarkiver

Fæstebønder

har indgået et fæsteforhold og står derigennem i et særligt forhold til det gods, hvor de er fæstebønder

Det er

brugsretten

der bliver overdraget til fæsteren

Til gengæld modtager godsejeren

fæsteafgifter

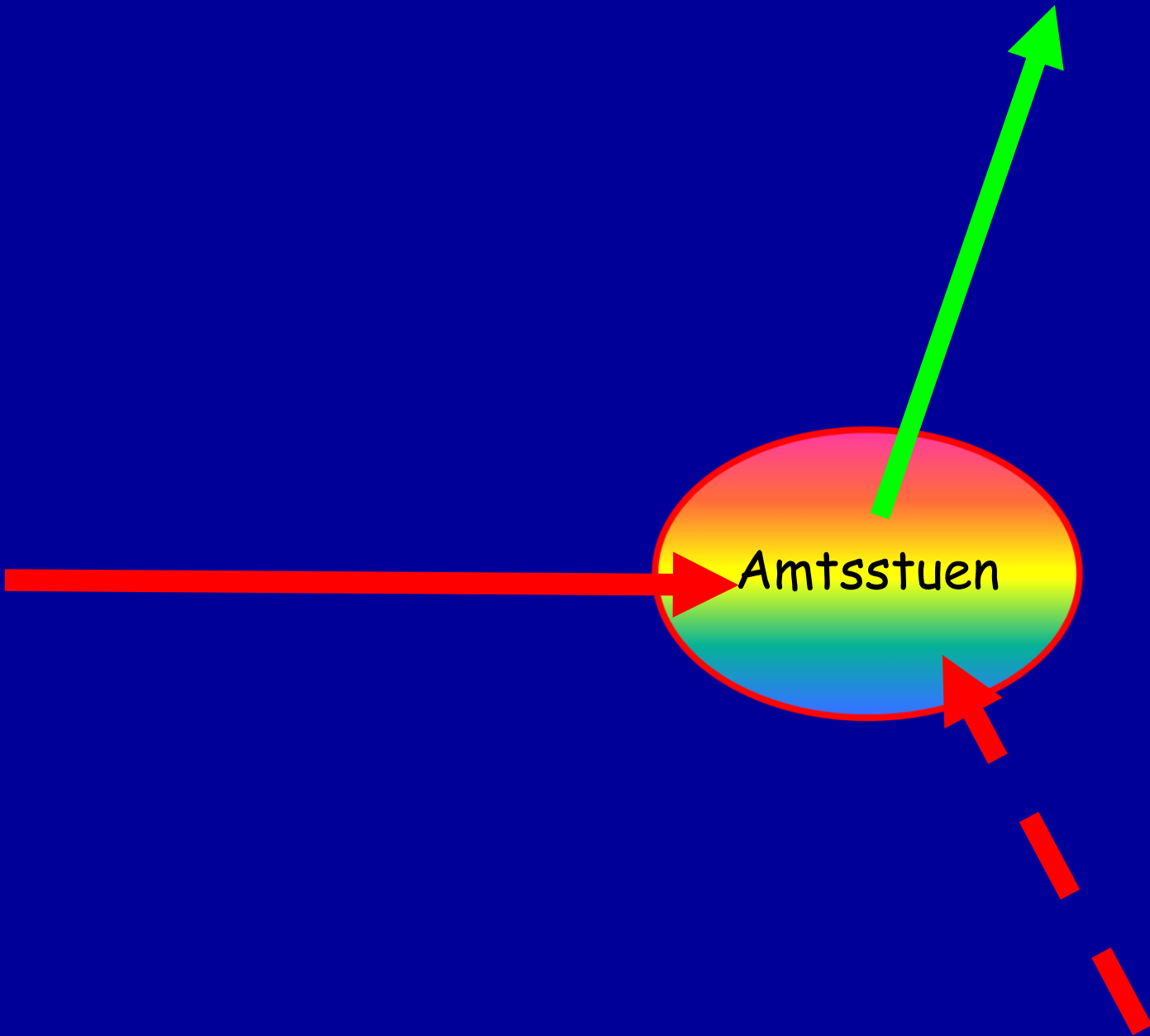
i form af landgilde og hoveri

Fæstebonden
skal betale
skat

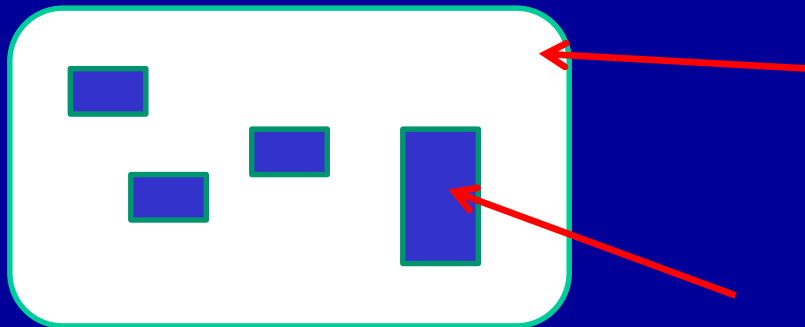

Privat godsejer

Birkeret

Et privat birk var et retsområde, hvor en storgodsejer havde "Birkeret" over sine fæstebønder

Herred

Birk

Lensherre

Særlige privilegier/amtmandsbeføjelser

No. 34.

Atten Rigsdaler 54 Skilling.

177c

Skiftebrev.

efter

Gaardmand Rasmus Hansen
i Bjelkerup: -

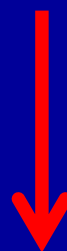
Maa

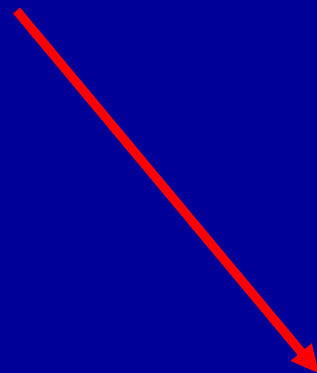
1810.

Accepto Anno 1810 den 5de Julii indkommet,
indkommet som sædvanlig Vilhelms
med Geortlow gaa hængselskab for
adde Holbaarns for Justitsraads Tea
venius til Geortlow etc. sammen
Wagners som Skifteformskat og
Gaardens N° 1, i Bjelkerup som a
Løntag, Angifning og Winding
Tovending og den afsluttede Gaard
Rasmus Hansen til gaa hængselskab

1810: Rasmus
Hansen
Gårdmand i
Bjælkerup er
død

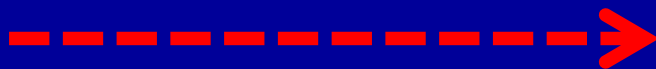

Skifte

Fæstere,
Godsejeren
til 1817
(1850)

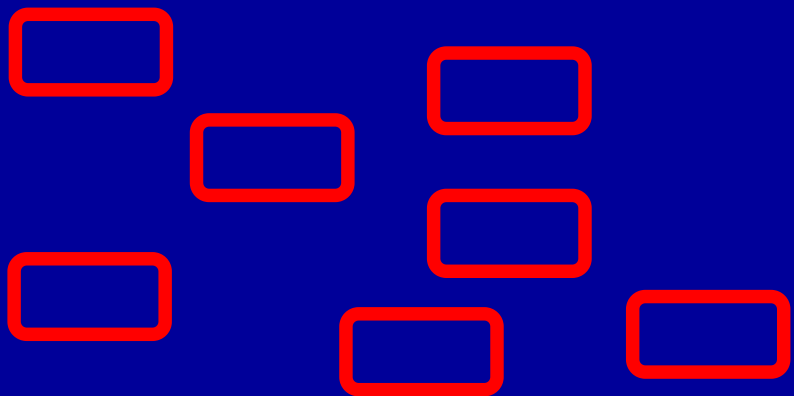

Lægdsruller før 1788

I de private godsarkiver

I amtsstuerne (strøgods)

1788ff

Godsarkiver - en
verden i og uden
for verden

Litteraturlisten nr. 18

Birgit Løgstrup

Jorddrot og offentlig administrator

RIGSARKIVET / G · E · C GADS FORLAG

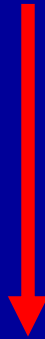
Vanskelighed

En lokalitet kan sagtens være
"ejet" af flere godsejere

Der eksisterer en
enhedsproblematik

Hvilke muligheder er der?

En eller
flere

Hjælpemidler til jurisdiktioner

På AO

- 226 **Vartov Hospitals Gods.**
 a. 1677—84, b. 1693—98, c. 1698—1710, d. 1725—45.
 Efter 1784 se till. under Københavns og Roskilde
 Amtsstuedistrikter.
 C. 1749—86.
- 227 **Vedbygaard, Ruds-Vedby S., Løve H.**
 a. 1760—89, b. 1818—50.
 B. D. 1814—50.
- 228 **Vemmetofte Klosters Gods (Vemmetofte og Højstrup)**
 Vemmetofte S., Fakse H.
 a. 1745—1809 }
 b. 1809—53 } for Klosterets Frøkener,

C

PRIVATE GODSER OG INSTITUTIONER

- c. 1704—14
 d. 1714—19
 e. 1719—38
 f. 1738—56
 g. 1755—85
 h. 1785—96
 i. 1796—1807
 j. 1807—19
 k. 1819—36
 l. 1836—45
 m. 1845—53
 n. 1715—19
 o. 1719—61
 B. 1767—73, 1815—52.
 B. 1823—51 (Boer efter Konventualinder).
 Skifteregistreringer 1723—30.
- 229 **Vesterbygaard og Avnsøgaard, Jordløse S., Skippinge H.**
 a. 1797—1847 (fra 1828 kun for Vesterbygaard
 Gods),
 b. 1848—50 (kun for Vesterbygaard Gods).
- 230 **Vibygaard, Syv S., Ramsø H.**
 a. 1743—1818, b. 1819—50.
- 231 **Vognserup, Kundby S., Tuse H.**
 a. 1718—65, b. 1766—1838, c. 1838—50.
 B. 1821—50 (1789—1816 se Baroniet Løvenborg).
 D. 1795—1847

Gods(arkiver)

- Et arkiv dannet som følge af administration af et godskompleks eller dele deraf
- Mange typer af godser med forskellige grader af privilegier og størrelser
- Privat og i visse henseender offentlige

Et privat arkiv skal IKKE
afleveres til det statslige
arkivvæsen

Godsarkiver kan findes:

Men det, der er
offentligt, SKAL
afleveres

Rigsarkivet
Lokalarkiverne
På godserne
?????

GODSARKIVER

En helt fantastisk verden at
blive lukket ind i

Men de stiller deres krav

At blive fundet - Muligheder

- Fæster
- Selvejer
- Leje/aftægt/indsidder

Hvad er din ane ?

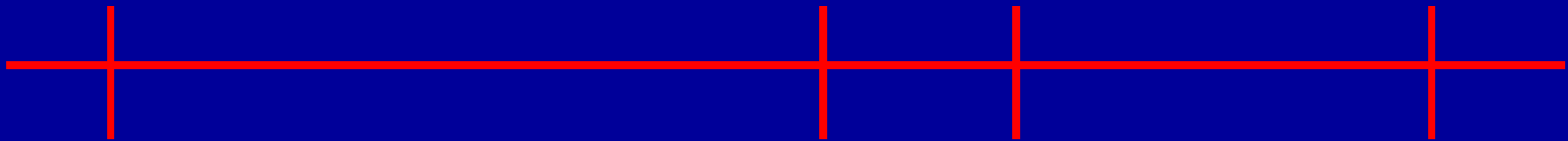
- Selvejer
- Fæster
- Lejer

Døtegnelse

aa Folketallet m. v. i Heddinge Sogn under Sorens Herred (eller Birk)
i Hjørring Amt, den 18de Februar 1834.

Navnet eller Efternavnet af den Døde	Christelig Forlovedes Navn i den Christ. Bogst. a. s. v.	Alters Tallet i Aarene den Døde blev født.	den, sigt, forlovedes den Døde.	Forlovedes Tit, Embede, Beringning, Postnavn, Resideret, Gilling i Jættelie eller hvad de ere af.
J. ad Jærn	Jens Hansen	56.	forloved	Jensmand og Byfogedmand
	Karen Kamradsdatter	41.	forlo.	forloved og Christelig
	Jens Christensen	22.		
	Karsten Christensen	12.	gift	forloved Søren
	den Lisebeth Christensdatter	5.		
H. ad Jærn	Ellen Marie Knudsdatter	58.	forlo.	forloved og Christelig
	Kate Sørensen	13.	gift	forloved Søren
	Christen Karstenssen	37.	gift	forloved
	den Marie Christensdatter	36.	gift	forloved Søren
	Karen Christensdatter	6.	gift	forloved Søren
M. ad Jærn	Karen Sophie Christensen	3.	gift	forloved Søren
	M. ad Jærn Ole Sørensen	42.	gift	forlovedmand
	Karen Knudsdatter	46.	gift	forloved Søren
	Lisea Jøn	17.		
	Karen Jøn	13.	gift	forloved Søren
H. ad Jærn	den Marie Christensdatter	6.		
	Karen Jøn	18.	gift	forloved
	Karen Knudsdatter	32.	gift	forloved Søren
	Ole Hansen	2.		
	Karen Knudsdatter	6.	gift	forloved Søren

Ole Sørensen, 42 år
gårdmand, Store
Heddinge Landssogn,
Bjælkerup

1760erne

1810-1830

1911

Undersøg muligheden
for, at Ole Sørensen er
selvejer

Retsbetjent
(herredsfoged,
birkedommer)-
tinglysningsarkivalier

Skøde- og
Panteprotokoller med
alfabetiske registre

Hvis ikke selvejer

Undersøgelse af hvorvidt vedkommende er
fæstebonde/tilknyttet et gods

Kan være en betydelig
identifikationsopgave

Det rigtige godsarkiv er
fundet, og der foreligger
sikker identifikation

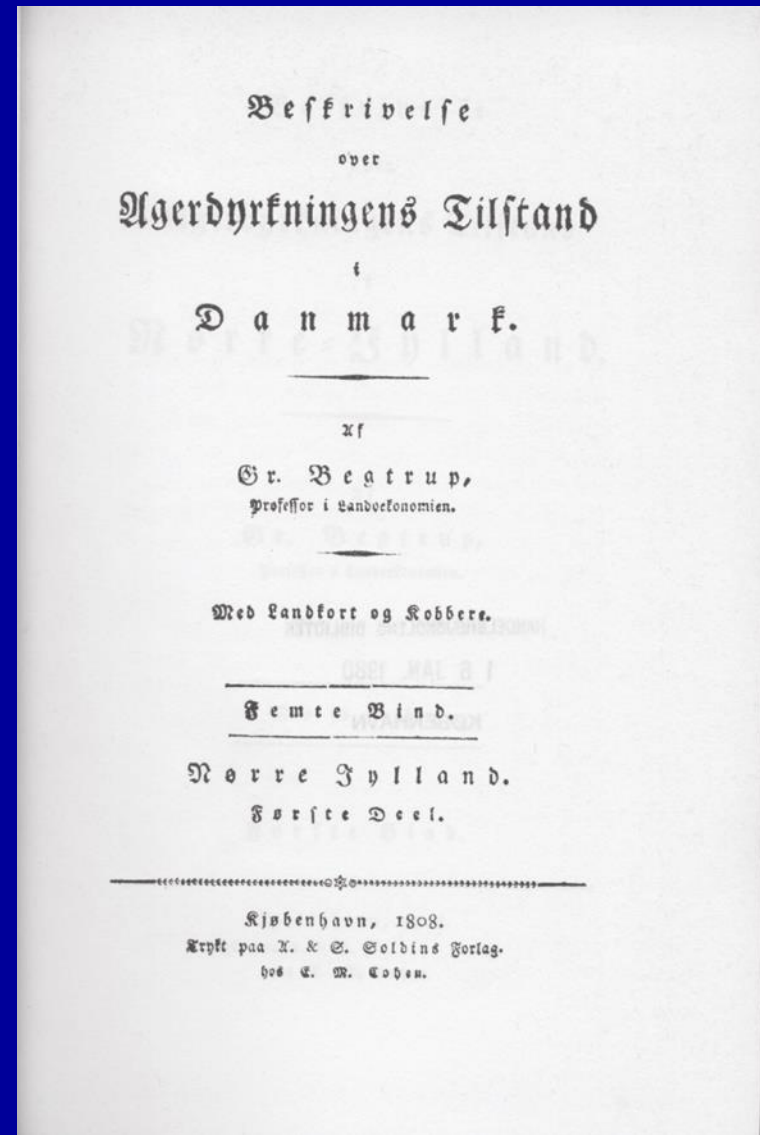

Bred orientering
i Trap/Værker om
Slotte og herregårde

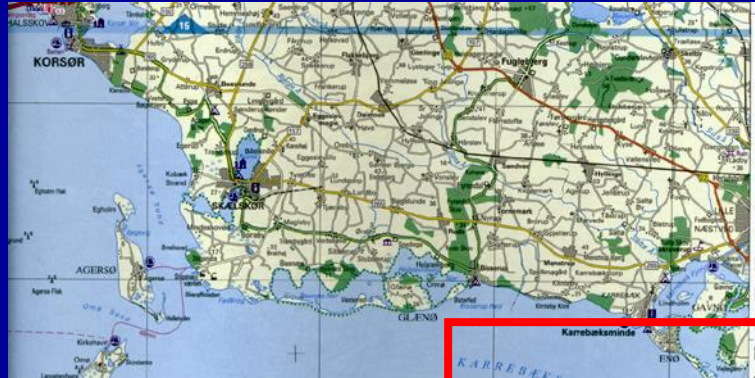
OG ET KORT!!!!

Gregers Otto
Bruun Begtrup
1769-1841

Beskrivelse over Agerdyrkingens Tilstand i Danmark 7 bind 1803-12

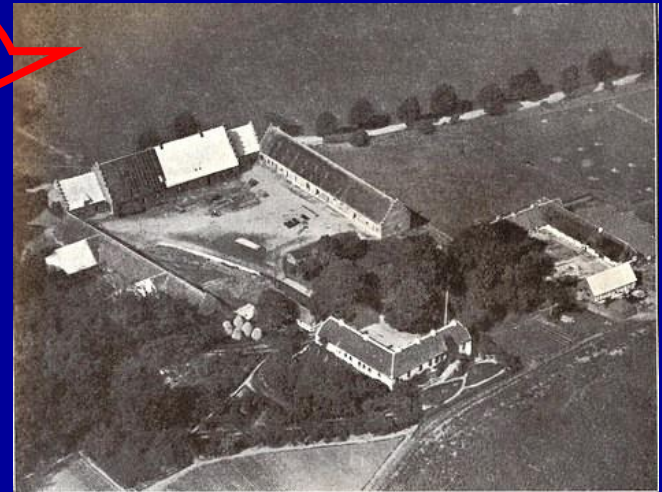

1700

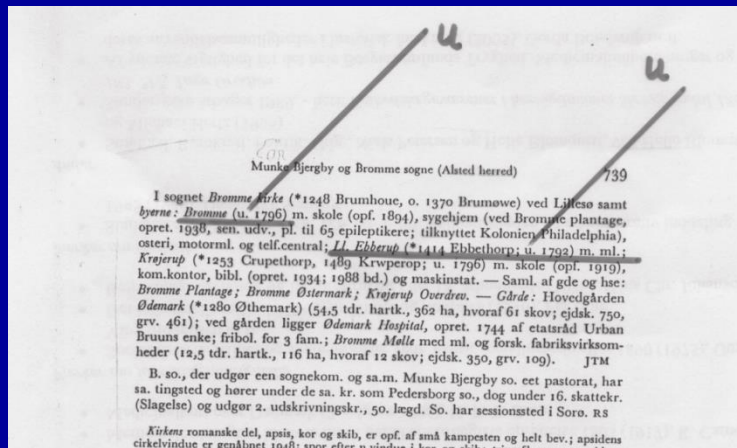
Ulrich Adolph
Holstein

1707

1707

Eksempler på sognehistoriske fremstillinger med oplysninger om gårde mm

Trap 5.
Udgave med
markering "u"

Matr. Nr. 4 a. Gersagergaard. Fæstegaard under Bidstrup Gods og købt til Selveje i 1909. Hrtk. 1808: 7 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 0 Alb., Hrtk. 1844: 12 Tdr. 7 Skp. 0 Fdk. 2 Alb., Hrtk. 1964: 2 Tdr. 0 Skp. 1 Fdk. 2 Alb.

1. Rasmus Larsen		
2. Lars Rasmussen	1. Januar 1718	Forgængerens Søn
3. Peder Hansen	20. Februar 1730	Forgængerens Svoger
4. Hans Pedersen	22. December 1766	Forgængerens Søn
5. Lars Nielsen	17. April 1773	gift med Forgængerens Enke
6. Peder Hansen	17. November 1798	Forgængerens Stedsøn
7. John Hansen	31. December 1812	gift med Forgængerens Enke
8. Hans Pedersen	31. December 1823	Forgængerens Stedsøn
9. Ole Jensen	21. September 1836	gift med Forgængerens Enke
10. Hans Olsen	4. Februar 1876	Forgængerens Søn
11. Christian Vilhelm Gustav Jørgensen	16. Oktober 1909	
12. Hans Oluf Hansen	27. August 1910	
13. H. C. Andersen og Bertha Guldbrandsen	16. Januar 1919	
14. Rasmus Peder Rasmussen	12. Januar 1920	
15. Peter Christian Petersen	26. November 1920	
16. Hans Christian Jørgensen	6. Juni 1921	
17. Erik Hansen	4. April 1950	

I godsarkivet

Vi har brug for noget, der giver os
hurtigt overblik

JORDEBOGEN

Jordebøger

- Fortegnelse over jordegods tilhørende én og samme ejer (person, institution eller lignende). Ydelser med sjældent størrelser
- (>< Matrikler der oftest indeholder oplysninger om samtlige ejeres jordbesiddelser og disses størrelse

Jordebøger

- Danske Lov 3-13-4: Ingen fæstebonde er pligtig at levere andet hverken i varer eller penge end det, han stod for i Jordebogen
- 1500-1600-1700 spinkelt
- 1800-tallet mere systematisk

HUSK

Jordebogen er en NORM kilde

Og husk

Hjort og Kæber.	Aar	fødsels	al.	Laud								Læse	guld	
				Læse som betalt og gæst				Læse som læses						
naa Navne.				Læse som læses				Læse som læses						
Gjorslev gods	1822	8.6.2.	10	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2
Bjælkerup	1823	8.6.2.	11	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2
1 Ole Petersen	1818	8.6.2.	14											
2 Rasmus Hansen	1822	8.6.2.	10											
3 Peter Nielsen	1824	8.6.2.	8											
4 Hans Nicolai Hansen	1821	5.6.1.	11											
5 Anders Petersen	1821	2.7.3.	11											
6 Hans Peteresen	1819	5.1.	13											
7 Niels Nielsen		2.7.2.	10											
8 Peder Rasmussen	1826	2.7.2.	6											
9 Peter Nielsen	1825	2.7.2.	7											
10 Niels Petersen	1821	2.7.2.	11											
11 Ole Nielsen	1821	8.6.2.	11											
12 Ole Petersen		5.1.	13											

Jordebog 1832

167

Opfølgelse

paa Folketallet m. v. i Nørhede Sogn under Nørre Herred (eller Birk) i Næstved Amt, den 18de Februar 1834.

Navnet eller Efternavnet alder af Manden, Kvinden eller Barnet	Personens Navn i det Sprog, som han eller hun er vant til at tale	Alder af Manden, Kvinden eller Barnet	Stilling, Bortførelse, Stand, eller andet af den Art	Personens Tilstand, Stand, Bortførelse, Stand, eller andet af den Art
9. alder	Jens Hansen	56	hjemmehørende og Udflyttede	
	Karen Rasmussen	41	hjemmehørende og Udflyttede	
	Jens Christensen	12	hjemmehørende og Udflyttede	
	Rasmus Christensen	12	hjemmehørende og Udflyttede	
	Ans Lovise Christensdatter	5	hjemmehørende og Udflyttede	
10. alder	Mari Knudsdatter	58	hjemmehørende og Udflyttede	
	Karl Petersen	13	hjemmehørende og Udflyttede	
	Christen Rasmussen	37	hjemmehørende og Udflyttede	
	Ans Marie Christensdatter	11	hjemmehørende og Udflyttede	
	Maren Christensdatter	6	hjemmehørende og Udflyttede	
	Karen Sophie Christensen	3	hjemmehørende og Udflyttede	
11. alder	Ole Petersen	42	hjemmehørende og Udflyttede	
	Karen Knudsdatter	41	hjemmehørende og Udflyttede	
	Lina Olsen	17	hjemmehørende og Udflyttede	
	Hans Olsen	13	hjemmehørende og Udflyttede	
	Ans Marie Knudsdatter	6	hjemmehørende og Udflyttede	
12. alder	Hans Olsen	36	hjemmehørende og Udflyttede	
	Karen Knudsdatter	32	hjemmehørende og Udflyttede	
	Ole Hansen	2	hjemmehørende og Udflyttede	
	Karen Knudsdatter	6	hjemmehørende og Udflyttede	
13. alder	Jens Christensen	43	hjemmehørende og Udflyttede	
	Ans Margrethe Rasmussen	42	hjemmehørende og Udflyttede	
	Johannes Knudsdatter	20	hjemmehørende og Udflyttede	
	Mari Knudsdatter	13	hjemmehørende og Udflyttede	
	Ans Lovise Knudsdatter	8	hjemmehørende og Udflyttede	
	Jens Knudsen	10	hjemmehørende og Udflyttede	
	Karl Christen Knudsen	26	hjemmehørende og Udflyttede	
	Anders Rasmussen	26	hjemmehørende og Udflyttede	
	Mari Knudsdatter	20	hjemmehørende og Udflyttede	
	Peter Knudsen	43	hjemmehørende og Udflyttede	
		90		

Folketælling 1834

NB: Nørlitt: I Bjælkerup har Gjorslev gods og Universitetet gods

Følge
sammenhæng

Opbygge dit
fæstebonde-
skelet

Fæsteprotokollen

Nogle vigtige punkter om fæste

- Fæstevæsenet begynder at udvikle sig fra slutningen af middelalderen (udgangen af 1400-tallet)
 - Oprindeligt et for begge parter opsigeligt kontraktforhold
- 1523: LIVSFÆSTE synes at være blevet en ret for alle fæstere
 - 1565: På krongodset får enker lov til at blive boende på fæstegårdene
- Dette bliver gradvist også reglen på adelsgodserne

- Fra omkring 1750 begynder man at diskutere
ARVEFÆSTE
- I første omgang størst udbredelse på krongodset i
specielt Nordsjælland
- Fra begyndelsen af 1800 regler om tinglysning af
arvefæstebreve
- Afvikles endeligt i forbindelse med lovgivningen om
lensafløsning 1919

Fæstebreve

- Oprindelig et for begge parter opsigeligt kontraktforhold
- Blev gyldigt gennem kvittering for den såkaldte *stedsmålsafgift*
- Er en variabel sum fæsteren betaler til godsejeren
- Fra 1700-tallet kaldes stedsmål *indfæstning*

Fæstevæsenet

- 1600- og 1700-tallet
- 1760 ff
- 1775 ca. 85 % af det samlede htk under fæstegods
- 1835 ca. 42.000 fæstegårde, dertil kommer fæstehuse
- 1860 14.887 fæstegårde, dertil kommer fæstehuse

Fæstevæsenet

- Store regionale forskelle
- 1911:
 - 2005 fæstepligtige gårdbrug tilbage
 - 3172 fæstepligtige husbrug tilbage
- 1919 Fæsteafløsningerne

Vigtige begreber

- Indfæstning eller Stedsmålsafgift
- Landgilde
- Hoveri

Fæstebreve

- 1600-tallet udvides stedsmålskvitteringen med angivelse af øvrige vilkår - egentligt fæstebrev
- Frd. 1719 påbyder fæsteprotokoller

Fæstebreve

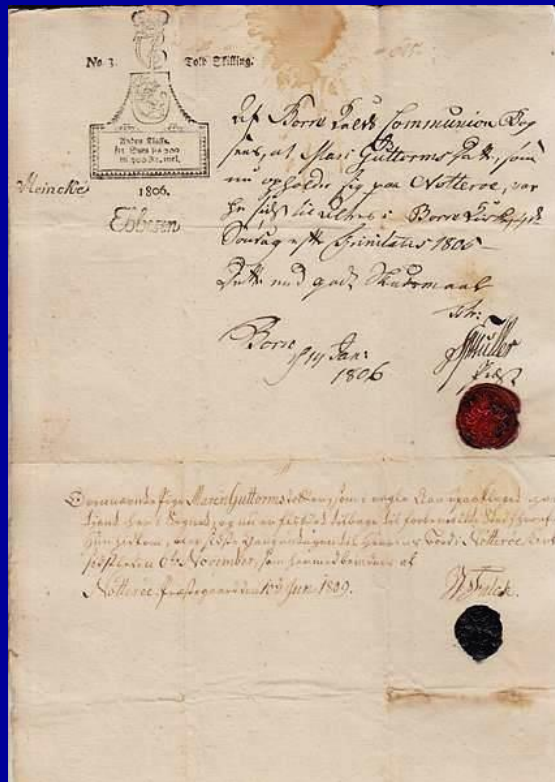
- Store forskelle mellem vilkår for gårdfæstere og husfæstere, f.eks. 1799 med krav om at der til fæstebrevet skulle vedheftes en fortegnelse over hoveriet
- Regionale forskelle

Fæstebreve

- Mange steder praksis, at der først udstedes fæstebrev, når hele indfæstningsbeløbet er betalt
- Ikke alle fik rent faktisk et fæstebrev
- På krongodset sædvanen kun at udstede fæstebreve én gang om året

Fæstebreve

I 1600-tallet udvides
STEDSMÅLSKVITTERINGEN
med angivelse af øvrige vilkår

Et egentligt
fæstebrev

Xxx steder og fæster til ungkarl Iver
Christensen af Glumsøe

Den i Reierup Bye - Bavelse sogn under
Bavelse Gods i Præstø amt beliggende
Gaard No 4

Som hidtil har været beboet af afdøde
Frantz Andersen, hvis Enke han ægter

Hvilken Gaard med tilliggende Jordlod,
der staaer for Hartkorn, Ager og Eng 7
Tdr., 1 Skp., 2 Fjerdingskar

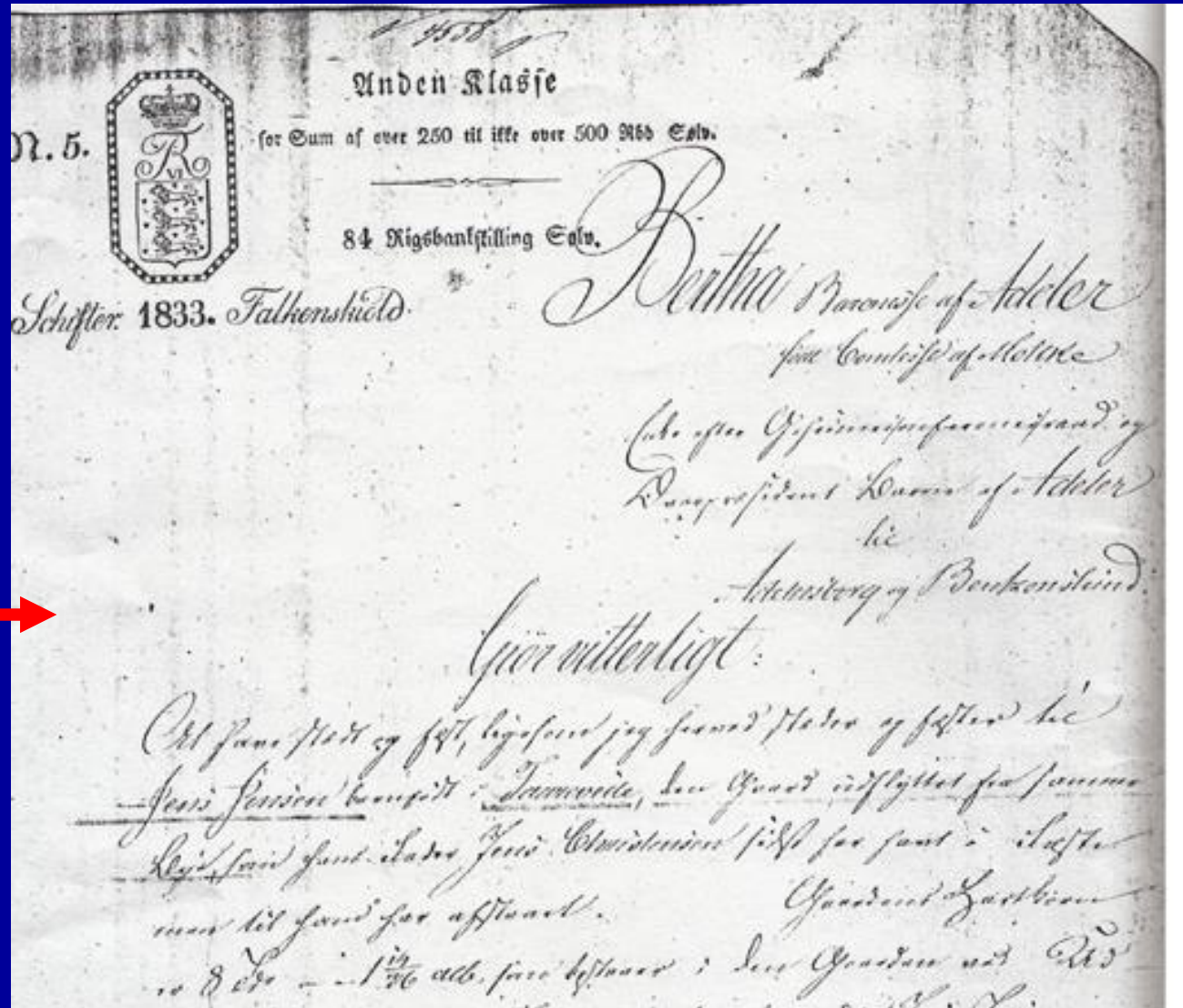
Bemedlte Iver Christensen sin LiivsTiid
maa bruge og i Fæste beholde, paa
følgende Vilkaar

Fæsteren er pligtig til selv at beboe Gaarden og at bruge dens samlede Jorder, uden at laane eller bortleie nogen Deel deraf til andre og tilsværer og udreder

Vigtig kilde i forbindelse med
overtagelsen

Syns- og taxationsforretninger 1787

Retsbetjentens arkiv

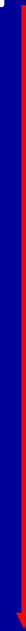

Dec. 1833 -
Jens Jensen
overtager
fæstegård fra
faderen Jens
Christensen

Godsarkivet i øvrigt

Forord	1
Indholdsfortegnelse	2
Introduktionens udformning	3
0 Amtmandsskabet	3
1 Arkivfortegnelser	3
2 Adkomster	3
3 Jordebøger	3
4 Matrikulering	3
5 Skelforretninger, udskiftninger og udstykninger	3
6 Retsakter	3
7 Fæste- og hoverivæsen	3
8 Skifte- og overforgynderivæsen	3
9 Lægsvæsen	3
10 Kirker	3
11 Fattigvæsen	3
12 Skoler	3
13 Korrespondance	3
14 Hovedgården, dens bortforpagtning og drift	3
15 Bygninger og inventar	3
16 Forstvæsen	3
17 Tiendevæsen	3
18 Regnskaber og skatter	3
19 Godset under (offentlig) administration	3
20 Ikke-landbrugsmæssig drift	3
21 Kort og tegninger	3
22 Fremmed gods	3
27 Diverse vedr. godset	3
29 Private arkivalier	3
Afsluttende henvisninger	3
Bilag 1: Begrebet Majoratsgods	3
Bilag 2: Fynske gårde med hovedgårdsstatus indtil ca. 1700	3

ET GODSARKIV
kan være meget
stort!!!!!!

Problemstilling
Hvad er det jeg
gerne vil vide noget
om?

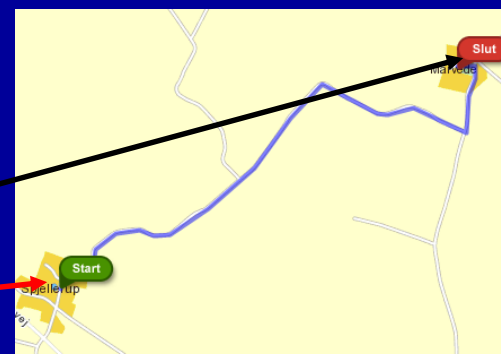
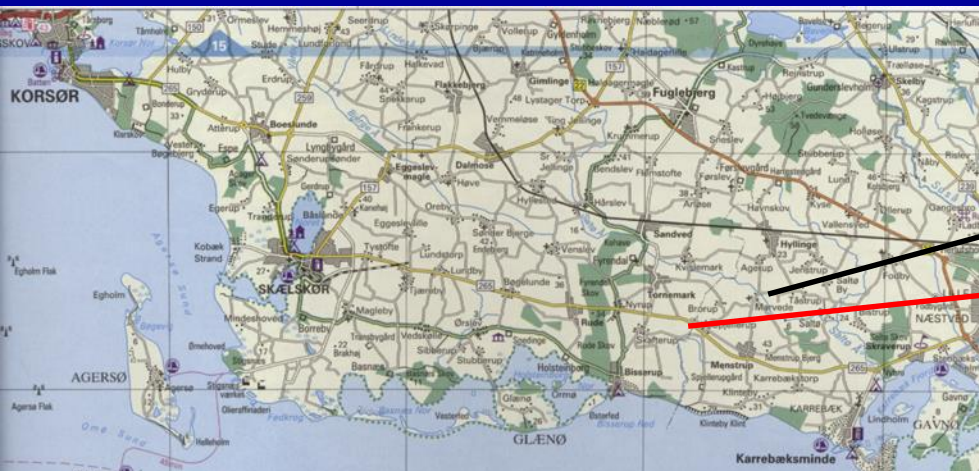
Godsregnskaber

- Et regnskab godsforvalteren aflægger for godsets ejer
- Godsets drift - bøndernes forhold
- Ofte delt op i regnskaber/konti for godsets enkelte produktionsgrene

Der er regnskaber og
fortegnelser for alt.....

Smedens arbejde

2,9 km

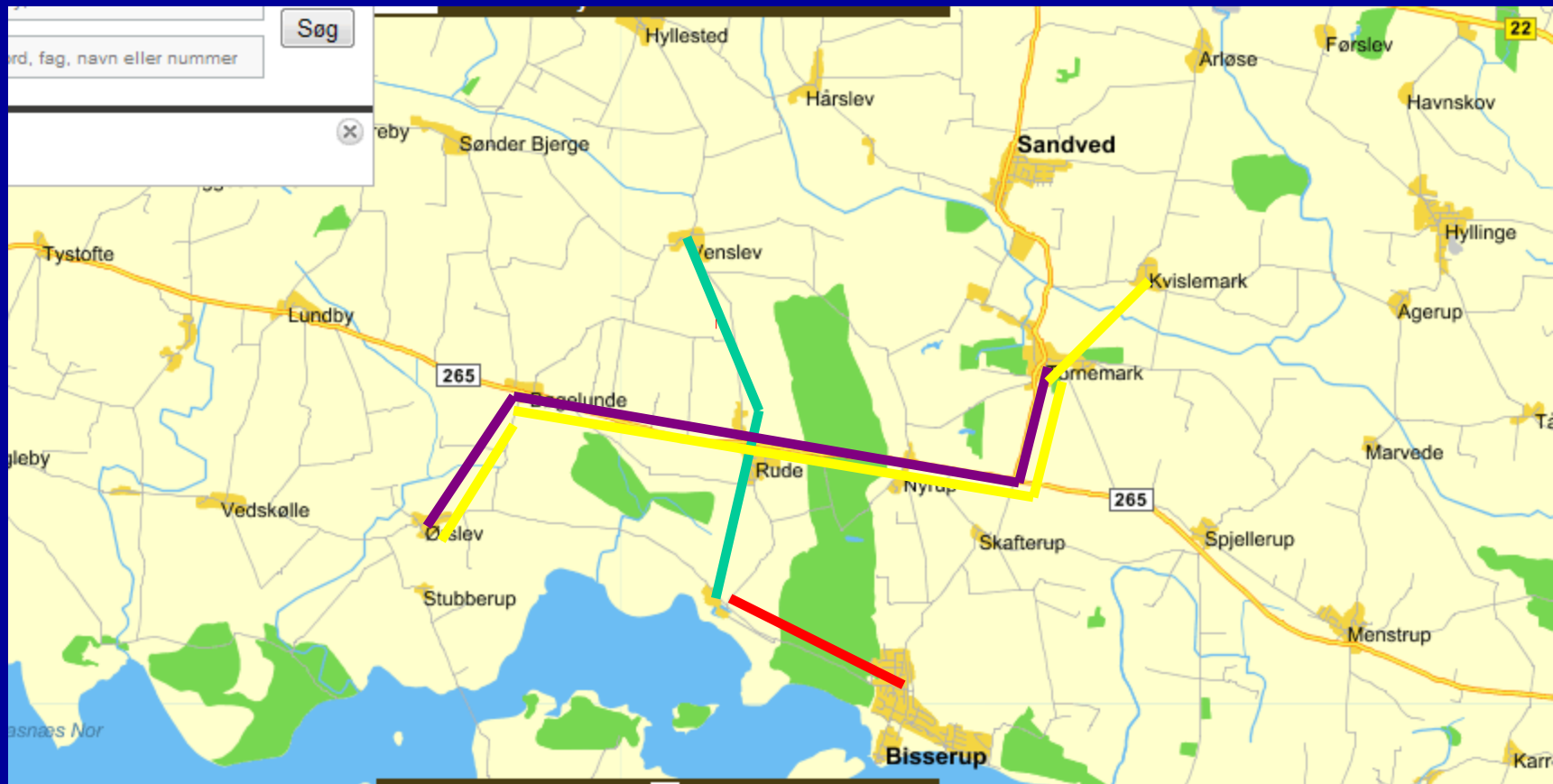
Anvendte man lokale håndværkere? (Smede JA)

Hvilke typer arbejde udførte smedene?

Var de "gods-brugte" smede-"jobs" mere populære?

Hvor meget kunne man tjene om året?

2. Maj 1803 (mandag i ugen med store Bededag)

Søren Pedersen, Bisserrup

Kristian Povelsen, Qvislemark

Jens Povelsen, Wensløv

Og Hans Jensen og Johan
Johansen og adskillige daglejere

Jens Sørensen, Taarmark

Gjorslev gods.
Dagbog over
forefaldne
arbejde 14/3
1832

1832 Dagbog over forefaldne arbeide fra den Onsdagen d 14den Marts		
10 Karle, 1 Dagl: hentet Gjærsel, 1 Karl Kiørt Piil til Haven.	11	1
Avlskarlen(?), 5 Dagl:, 1 ugedb: tærsket Byg, 2 karle, 6 Dagl:, 1 Ugedb fløttet Byg til Maskinen..	3	11
De sædvanlige 5 Røgttere passet Køerne, 4 Karle, 1 Dagl Hestene	2	1
Hr Skytte passet Sviin...		
N:Daniel, Mads Nielsen syge-1 Dagl været behjælpelig med Køernes Vanding og hugget brænde	1	5
	Summa	25/18
1832 Dagbog over forefaldne arbeide fra den Onsdagen d 14den Marts		
10 Karle, 1 Dagl: hentet Gjærsel, 1 Karl Kiørt Piil til Haven.	11	1
Avlskarlen, 5 Dagl:, 1 ugedb: tærsket Byg, 2 karle, 6 Dagl:, 1 Ugedb fløttet Byg til Maskinen..	3	11
De sædvanlige 5 Røgttere passet Køerne, 4 Karle, 1 Dagl Hestene	2	1
Hr Skytte passet Sviin...		
N:Daniel, Mads Nielsen syge-1 Dagl været behjælpelig med Køernes Vanding og hugget brænde	1	5
	Summa	26/61

1832 Dagbog over forefaldne arbeide herved Gaarden Onsdagen d 14den Marts

10 Karle, 1 Dagl: hentet Gjærsel, 1 Karl Kiørt Piil til Haven.

Avlskarlen(?), 5 Dagl:, 1 ugedb: tærsket Byg, 2 karle, 6 Dagl:, 1 Ugedb fløttet Byg til Maskinen..

De sædvanlige 5 Røgttere passet Køerne, 4 Karle, 1 Dagl Hestene

Hr Skytte passet Sviin...

N:Daniel, Mads Nielsen syge-1 Dagl været behjælpelig med Køernes Vanding og hugget brænde

Arbejde - arbejds

Hoveri- protokol

179

Sønd 1te Maj 1808

Kornkastning og Rensning

8de Gangs Tage

Navn	1 ^{de}	2 ^{de}	3 ^{de}	4 ^{de}	5 ^{de}	6 ^{de}	7 ^{de}	8 ^{de}
Lars Rasmussen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Norre Kirkeby	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Lars Rasmussen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Norre Kirkeby	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Lars Rasmussen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Norre Kirkeby	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Lars Rasmussen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Norre Kirkeby	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Lars Rasmussen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Norre Kirkeby	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Kornkastning og
rensning for Lars
Rasmussen,
Nørre Kirkeby
sogn på Falster

2/8 Borges og Ladesgårdes Vedligehold

23/9 Korn-ægt

4/10 Kornkastning og rensning

19/10 Foder og Hestes Flytning

24/11 Kornkastning og rensning

25/11 Korn-ægt

28/11 Korn-ægt

13/1 Kornkastning og Rensning (1 Gangdag)

Udvikling

Befolkningsstørrelse

- 1769: Ca. 800.000 indbyggere
- 1801: Ca. 930.000 indbyggere
 - 700.000 på landet (77 %)
 - 200.000 i byerne (23 %)

1880: Ca. 2.000.000 indbyggere
1.400.000 på landet (70%)
500.000 i byen (30%)

1920: Ca. 3.000.000 indbyggere

Udvikling

1660: Ca. 92 % af bønderne fæstebønder

Fra 1760erne - begyndelsen af 1800-tallet:
Landboreformerne

Fremme af SELVEJE og ARVEFÆSTE var et klart mål for landbrugspolitikken

1768: Generallandvæsenskollegiet

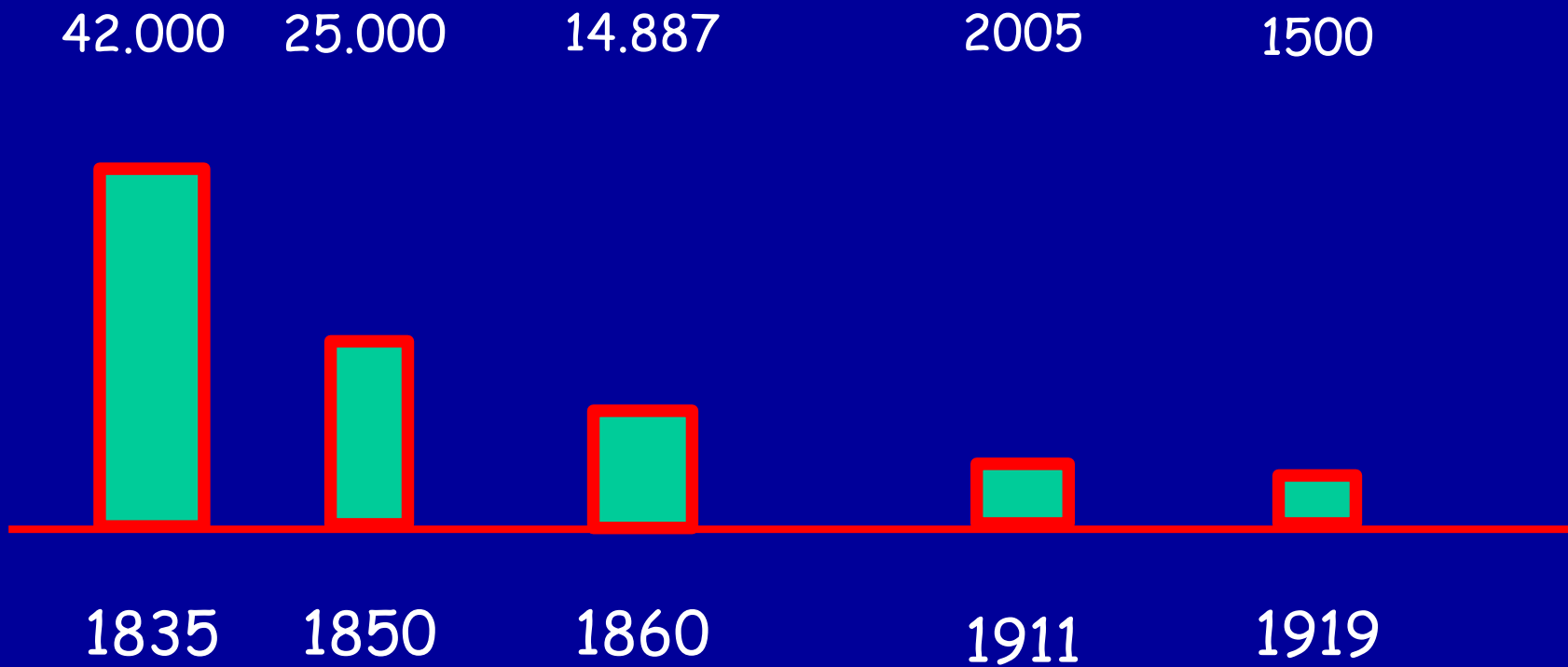
1786: Den store landbrugskommission

1775: Ca. 85% af det samlede hartkorn
under fæstegods

Op til landbrugskrisen:
Kun ca. 33% var fæstere

Landbrugskrisen ca. 1820-30 sætter udvikling
på næsten pause

Antal fæstegårde - fæstehuse IKKE indregnet

Kjøbecontract

oprettet imellem Kammerherre C. Nonnenkamp, Rid. af Dvrg.,
Herre til Næsbyholm og Bøvelse med Underliggende, og *Iver Christensen*
med sin hustru i Næstved.

Jeg Kammerherre C. Nonnenkamp følger og bekræfter hermed til *Iver Christensen*
med sin hustru de følgende: *denne Gaard i Næstved, Bj.*
*med den tilhørende, med Villagårdens Jord, den i Malmø
først nævnte under et L. med Jæmng. det 18de 69/7 J. det*
den 6de 69/7 M. J. med den af den i Næstved Gaard
i Lørens J. det med Landemærket, forresten det
Lillings Gaard med et L. af Malmøgaard (Malmø 3
7 J. med et L. af Malmø 10

til endelig Afrejseligheden for bemeldte *Iver Christensen*
samt Arvinger og Efterkommere eller for dem, til hvilke han eller de, i Kraft af det hermed meddelte Kjøb, maatte finde sig godt at overtræde eller afhænde denne Gaard.

Som Villær for den her fets Overtræde følgende:

I.

Bemeldte *Iver Christensen* — ma beholde og bruge
denne Gaard med det omgæve nævnte Villagård
med den tilhørende Jord som en uhyggelig Kjøbs-Gaard for sig, sine
Arvinger og efterkommende Efterere, saaledes, at de maare derhos frit og ubestredt gjøre alle de Indretninger
og Uaag som de til Bøved og Efterkommeres Fordeel best vilde og kunne; og vil det afstedende Skete blive
betalt et Kost over *denne Gaard med den tilhørende Villagård* til Efterretning om Ørættelse; men da
denne Gaard med den tilhørende Villagård er af den i Næstved Gaard med et L. af Malmøgaard (Malmø 3
7 J. med et L. af Malmø 10) som en af de bedste og mest frugtbare i Næstved, saa bemeldte Kost alle mestere noget mindre Værd for Høvedstæderne i
Høvedstæderne til Omfang og Størrelse af Areal.

Endelig i 1861 kan Iver Christensen (i en høj alder) erhverve skøde på ejendommen, som han havde været fæster på lige siden 1834

- Fattigkommission
- Skolekommission

Vi bør
anvende
DAISY til
søgning og
IKKE AO